

שבועות א'

ע"י זהר ח"א רכו ע"ב: תאנא אמר רבי יהודה במתניתא דילן אוקימנא הא דתנינן בארבעה פרקים בשנה העולם נדון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון ובהג נדונין על המים הא אוקימנא מלי ורזא דמתניתא אוקימנא בפסח על התבואה וכו' לקביל רתיבא עלאה רזא דאבהן ודוד מלכא תו בפסח על התבואה דהכי הוא ממש והא אוקימנא מלה דא על מה אתייתא מצה בפסח והא דינא הוא דינא דמלכותא דינא ודא שירותא דשריאן ישראל למיעל בהולקא קדישא דקב"ה ולבערא מנייהו חמין דאיהו טעוון אחרנין די ממנן על עמין עעכו"ם דאקרונ אלהים אחרים אלהי נכר ואקרונ חמין יצר הרע ולמיעל במצה הולקא קדישא דקב"ה אמאי תבואה (ס"א ל"ג כמה דאת אמר (ירמיה ב ד) תבואתה בה"א רמין לה"א קדמאה דשמא קדישא) בגין כך בפסח נדונין על התבואה ואוקימנא דעלמא אתרן על דינא דה"א בעצרת על פירות האילן פירות האילנות מבועי ליה מאן פירות האילן אלא דא הוא אילנא רברבא ותקיף לעילא פירות האילן כמה דכתיב (הושע יד ט) אני כברוש רענן ממני פריך נמצא

בראש השנה עוברין לפניו כבני מרון תנא ראש השנה דא הוא רישא דשתא דמלכא ומאן הוא ראש השנה דא יצחק דאקרי ראש דאיהו חד רישא דמלכא (נ"א לעילא) אתר דאקרי שנה בגיני כך כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון ועל דא תנינן בראש השנה דהא ברישא דשתא שארי יצחק ובהג נדונים על המים דא הוא שירותא (דרישא) דימינא דמלכא ועל דא חדוותא דמיא אשתכח בכלא בשעתא דנסכי מיא ושאבי לון בגין דמים הא ידיעא ועל דא בארבעה פרקים אלין כלא משתכחין

תרגום: שנינו, אמר רבי יהודה במשנתנו בארנו, הרי ששנינו בארבעה פרקים בשנה העולם נדון, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון, ובהג נדונים על המים. הרי בארנו דברים, וסוד המשנה בארנו, בפסח על התבואה וכו', כנגד המרכבה העליונה, סוד האבות, ודוד המלך. עוד בפסח על התבואה, שכך זה ממש, והרי בארנו דבר זה, על מה באה מצה בפסח, והרי דין הוא, ודין המלכות דין, וזו הראשית שהתחילו ישראל להיכנס בחלק הקדוש של הקדוש ברוך הוא, ולבער מהם חמין, שהיא טעויות אחרות [אלהים אחרים] שממונים על עמים עובדי כוכבים ומזלות שנקראים אלהים אחרים, אלהי נכר, ונקראים חמין, יצר הרע, ולהיכנס במצה, חלק הקדוש של הקדוש ברוך הוא. למה תבואה, (כמו שנאמר "תבואתה" בה"א, רמז לה"א ראשונה של השם הקדוש), לכן בפסח נדונים על התבואה, ובארנו שהעולם נדון על דין של ה"א.

בעצרת על פירות האילן. פירות האילן, היה צריך לכתוב פירות האילנות, מה זה פירות האילן. אלא זהו האילן הגדול והחזק למעלה. פירות האילן, כמו שכתוב "אני כברוש רענן ממני פריך נמצא".

בראש השנה עוברין לפניו כבני מרון. שנינו, ראש השנה זהו ראש השנה של המלך. ומיהו ראש השנה, זה יצחק שנקרא ראש, שהוא ראש אחד של המלך (למעלה), מקום שנקרא

שנה, לכן כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, ועל זה שנינו בראש השנה, שהרי בראש השנה שורה יצחק.

ובחג נדונים על המים, זוהי ראשית (של ראש) של ימין המלך, ועל זה שמחת המים נמצאת בכל בשעה שמנסכים מים ושואבים אותם, משום שמים זה ידוע, ועל זה בארבעה פרקים אלו הכל נמצאים.

רואים אם כן שבד' פרקים אלה יש דין של הד' רגלי המרכבה, ועיקר הדין על שבועות היא כפי מידת הכולל כל הקומה, ולכן מכונה בשם אילן בלשון יחיד. איתא באר"י (שעה"כ שבועות) שכל הספירת העומר הורדות מוחין לכל קומת הז"א חוץ מחלק התחתון שלו, וזה אנו עושים בשבועות, וב' בחינות אלו הם ב' הלוחות ככתוב בתיקו"ז יג ע"א: ז"ל: וביומא תליתאה נחיתת לעמודא דאמצעייתא על ידי משה הדא הוא דכתיב ויהי ביום השלישי בהיות הבקר בתרי לוחי אבנין נצח והוד הדא הוא דכתיב כתובים משני עבריהם ואינון תרין נביאי קשוט. [תרגום: וביום השלישי ירדה לעמוד האמצעי על ידי משה, זהו שכתוב "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר" (שמות יט ז), בשני לוחות אבנים, נצח והוד, זהו שכתוב "כתובים משני עבריהם" (שמות לב טו), והם שני נביאי אמת.]

ורק כאשר מתקנים את כל הקומה אפשר ליצור זיווג עם בחי' הנוק. ורק כאשר משיגים את זה עולים למעלה העליונה לקבל שורש המוחין. והוא הכתוב (מכילתא פרשת השירה פרשה ד): שנגלה על הים כגבור עושה מלחמה, שנא' ה' איש מלחמה, נגלה בסני בזקן מלא רחמים, שנא' (שמות כד) ויראו את אלהי ישראל, ע"כ. היינו זהו הגידול של כלל ישראל לקבל הארות יותר עליונות.

ותחילת תיקון זו היא מידת בליל שבועות ונמשך ועולה עד הבוקר, וזה הסיבה שלומדים כל הלילה וככתוב בספר הזוהר בפ' בראשית (ח ע"א): רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא בליליא דכלה אתחברת בבעלה דתנינן כל אינון חברייא דבני היכלא דכלה אצטריכו בההיא ליליא דכלה אודמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה בבעלה למהוי עמה כל ההוא ליליא ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובמדרשות דקראי וברוי דחכמתא בנין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטהא ואיהי ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדיהו ואלין אקרון בני חופתא וכיון דעאלת לחופתא קב"ה שאיל עליהו ומברך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה זכאה חולקהון והוה רבי שמעון וכלהו חברייא מרננין ברנה דאורייתא ומחדשן מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייא אמר לון רבי שמעון בני זכאה חולקבון בנין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדיכו בנין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה כלהו יהון רשימין וכתביבין בספרא דדכרניא וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה: פתח רבי שמעון ואמר (תהלים יט ב) השמים מספרים כבוד אל וגו' קרא דא הא אוקימנא ליה אבל בזמנא דא דכלה אתערא למיעל לחופה ביומא דמחר אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא בהדי חברייא דחדאן עמה כל ההיא ליליא ואיהי חדאת עמהון וביומא דמחר כמה אוכלוסין חיילין ומשריין מתכנשין בהדה ואיהי וכלהו מחכאן לכל חד וחד דתקינן לה בהאי ליליא כיון דמתחברן כחדא ואיהי חמאת לבעלה מה כתיב השמים מספרים כבוד אל השמים דא חתן דעאל לחופה מספרים מנהרין כזוהרא דספיר דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא כבוד אל דא כבוד כלה דאקרי אל דכתיב (תהלים ז יב) אל זועם בכל יום בכל יומי שתא אקרי אל והשתא דהא עאלת לחופה אקרי כבוד ואקרי אל יקר על יקר נהירו על נהירו ושלטנו על שלטנו כדין בההיא שעתא דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה כל אינון חברייא

דאתקיננו לה כלהו אתפרשי בשמהן תמן הה"ד (שם יט ב) ומעשה ידיו מגיד הרקיע מעשה ידיו אלין אינון מארי קיימא דברית בהדי כלה ואינון מארי קיימא דברית אקרין מעשה ידיו כמה דאת אמר (שם צ יז) ומעשה ידיו כוננהו דא ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש:

תרגום: רבי שמעון היה יושב ועוסק בתורה בלילה שבו הכלה מתחברת בבעלה. ששנינו, כל אותם החברים בני היכל הכלה, הצטרכו באותו לילה שהכלה עתידה להיות ליום אחר בתוך החופה עם בעלה להיות עמה כל אותו הלילה, ולשמוח עמה בתקוניה שהיא מתקנת לעסוק בתורה, מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ובדרשות הפסוקים, ובסודות החכמה, בגלל שאלו הם תקוניה ותכשיטיה, והיא ונערותיה נכנסות ועומדות על ראשיהם [של הלומדים], ומתקנות על ידיהם, ושְׂמַחָה בהם כל אותו הלילה. ולמחרת לא נכנסת לחופה אלא יחד איתם, ואלה נקראים בני החופה. וכיון שנכנסת לחופה, הקדוש ברוך הוא שואל עליהם ומברך אותם, ומעטר אותם בעטרת הכלה. אשרי חלקם. והיה רבי שמעון וכל החברים מרגנים ברנת התורה, ומחדשים דברי תורה כל אחד ואחד מהם, ורבי שמעון וכל שאר החברים היו שמחים. אמר להם רבי שמעון, בני, אשרי חלקכם, בגלל שמחר לא תכנס הכלה לחופה אלא יחד אתכם, בגלל שכולם שמתקנים תקוניה בלילה הזה ושמחים בה, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות, והקדוש ברוך הוא מברכם בשבעים ברכות ועטרות של עולם העליון.

פתח רבי שמעון ואמר, "השמים מספרים כבוד אל וגו'", פסוק זה הרי בארנוהו. אבל בזמן הזה שהכלה מתעוררת להכנס לחופה, למחרת מתקנת ומאירה בקשואיה יחד עם החברים ששמחו עמה כל אותו הלילה, והיא שמחה איתם. ולמחרת כמה אוכלוסים, צבאות, ומחנות נכנסים איתה, והיא וכולם מחכים לכל אחד ואחד שתקנו אותה בלילה הזה. כיון שמתחברים כאחד והיא רואה את בעלה, מה כתוב, "השמים מספרים כבוד אל". "השמים" זה החתן שנכנס לחופה. "מספרים" מאירים כזֶהר הספיר שמאיר וזֶהר מסוף העולם ועד סוף העולם. "כבוד אל" זה כבוד כלה שנקרא "אל", שכתוב "אל זועם בכל יום". בכל ימי השנה נקרא "אל", וכעת שהרי היא נכנסת לחופה, נקרא "כבוד" ונקרא "אל". כבוד על כבוד, אור על אור, שלמון על שלמון. ואז באותה השעה שהשמים נכנס לחופה ובא ומאיר לה, כל אותם החברים שהתקינו אותה, כולם מתפרשים בשמותם שם. וזהו שכתוב "ומעשה ידיו מגיד הרקיע". "מעשה ידיו" אלה אותם בעלי הברית יחד עם הכלה. ואותם בעלי קיום הברית נקראים "מעשה ידיו", כמו שנאמר "ומעשה ידיו כוננהו", זו ברית שחתומה בבשר הבן אדם.

ובפ' אמור (צז ע"ב): ז"ל: ת"ח כל ב"נ דלא מני חושבנא דא אינון שבע שבתות תמימות למזכי לדכיותא דא לא אקרי טהור ולא בכללא דטהור הוא ולא הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אתאביד מניה כד מאטי להאי ליליא לבעי ליה למלעי באורייתא ולא תחברה בה ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא ואתדכי ואוליפנא:

דאורייתא דבעי ליה למלעי בהאי ליליא אורייתא דבע"פ בגין דיתדכון (ס"א דיתדבן) כחדא ממבועא דנחלא עמיקא לבתר בהאי יומא ליתי תורה שבכתב ויתחבר (ס"א בהו) בה וישתכחון כחדא בזווגא חד לעילא כדין מכריזי עליה ואמרי ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתני בפיו וגו' ועל דא חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא ואמרי ניתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרינן עלמינן וההוא ליליא

כנסת ישראל אתעטרא עליהו ואתיא לאזדווגא ביה במלכא ותרזויהו מתעטרי על רישיהו דאינון דזכאן להכי:

ר"ש הכי אמר בשעתא דמתכנשי חברייא בהאי ליליא לגביה ניתי לתקנא תכשיטי כלה בנין דתשתכח למחר בתכשיטהא ותקונהא לגבי מלכא כדקא יאות זכאה חולקהון דחבריא כד יתבע מלכא למטרוניתא מאן תקין תכשיטהא ואנהיר עטרהא ושוי תקונהא ולית לך בעלמא מאן דידע לתקנא תכשיטי כלה אלא חברייא זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי תא חזי חברייא מתקני בהאי ליליא תכשיטהא לכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא ומאן מתקין ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה לאזדווגא בה במטרוניתא נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין אימא עלאה הה"ד צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו' לבתר דאתקינת ליה למלכא ואעטרת ליה אתיית לדכאה לה למטרוניתא ולאינון דמשתכחי גבה למלכא דהוה ליה בר יחידאי אתא לזוגא ליה במטרוניתא עלאה מאי עבדת אמיה כל ההוא ליליא עאלת לבי גניזאה אפיקת עטרא עלאה בשבעין:

אבני יקר סחרנהא ואעטרת ליה אפיקת לבושין דמילת ואלבישת ליה ואתקנת ליה בתקוני דמלכין לבתר עאלת לבי כלה חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא ולבושהא ותכשיטהא לתקנא לה אמרה לון הא אתקינת בי טבילה אתר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה לכלתי ליתי כלתי מטרוניתא דברי ועולימתהא ויתרכון בההוא אתר דאתקינת בההוא בי טבילה דמיין נבעין דעמי לבתר תקינו לה בתכשיטהא אלבישו לה לבושהא אעטרו לה בעטרהא לבתר כד ייתי ברי לאזדווגא במטרוניתא יתקין היכלא לכלהו וישתכח מדוריה בכו כחדא כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחברייא כהאי גוונאי ואימא עלאה דמתקנת כלא אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא ולא מתפרשין לעלמין הה"ד יי מי יגור באהלך וגו' הולך תמים ופועל צדק מאן הוא פועל צדק אלא אלן אינון דמתקני למטרוניתא בתכשיטהא בלבושהא בעטרהא וכל חד פועל צדק אקרי א"ר חייא אלמלא לא זכינא בעלמא אלא למשמע מלין אלן דיי זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא דרעותא דלהון באורייתא עליהו כתיב כי בי חשק ואפלטוהו וכתוב אחלצהו ואכבדהו.

תרגום: בא וראה כל אדם שאינו מונה חשבון זה, אותן שבע שבתות תמימות לזכות לטהרה הזו, לא נקרא טהור, ואינו בכלל של טהור, ואינו כדאי להיות לו חלק בתורה. ומי שמגיע טהור ליום הזה, והחשבון לא נאבד ממנו, כשמגיע ללילה הזה, צריך לו לעסוק בתורה ולהתחבר עמה, ולשמור טהרה עליונה שמגיעה עליו באותו הלילה ונטהר. ולמדנו שהתורה שצריך לו לעסוק בלילה הזה תורה שבעל פה, כדי שיטהרו (שיתדבק) כאחד ממעיין הנחל העמוק, אחר כך ביום הזה תבא תורה שבכתב ויתחבר (בהם) עמה, וימצאו כאחד בזווג אחד למעלה, אז מכריזים עליו ואומרים, ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפך וגו', ועל כן חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואומרים נביא את הירושה הקדושה לנו ולבנינו בשני עולמות. ואותו הלילה מתעטרת כנסת ישראל עליהם ובאה להודווג עם המלך, ושניהם מתעטרים על ראשם של אותם שזוכים לזה.

רבי שמעון כך אמר, בשעה שמתכנסים החברים בלילה הזה אליו, נבוא לתקן את תכשיטי הכלה, כדי שתמצא למחר בתכשיטיה ובתקוניה אל המלך כראוי. אשרי חלקם של החברים, כשיבקש המלך את המלכה מי תקן תכשיטיה והאיר את העטרת שלה ושם את

תקוניה. ואין לך בעולם מי שיודע לתקן את תכשיטי הכלה אלא החברים. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא. בא וראה החברים מתקנים בלילה הזה את התכשיטים לכלה ומעטרים אותה בעטרה שלה אל המלך, ומי מתקין למלך בלילה הזה להמצא עם הכלה להזדווג עם המלכה, הנהר הקדוש העמוק של כל הנהרות, האם העליונה, זהו שכתוב צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו', אחר שהתקינה את המלך ועטרה אותו, היא באה לטהר את המלכה ואת אותם שנמצאים עמה. (משל) למלך שהיה לו בן יחיד, בא לזווג אותו עם המלכה העליונה, מה עשתה אמו כל אותו הלילה נכנסה לבית גנוזה הוציאה עטרה עליונה עם שבעים אבנים יקרות סביבה, ועטרה אותו הוציאה כלי מילת והלבישה אותו ותיקנה אותו בתקוני מלכים, אחר כך נכנסה לבית הכלה ראתה את נערותיה שמתקנות את העטרה שלה ואת לבושיה ואת תכשיטיה, לתקן אותה אמרה להן, הרי התקנתי בית טבילה, מקום שמים נובעים וכל הריחות והבשמים סביב אותם המים, לטהר את כלתי שתבא כלתי המלכה של בני ונערותיה, ויטהרו באותו מקום שהתקנתי באותו בית הטבילה של המים הנובעים שעמי. אחר כך תקנו אותה בתכשיטיה הלבישו אותה את לבושיה עטרו אותה בעטרה שלה. למחר כשיבא בני להזדווג עם המלכה, יתקן היכל לכלם וימצא את מדורו עמכם כאחד. כך המלך הקדוש והמלכה והחברים כדוגמא זה, והאם העליונה שמתקנת את הכל נמצא שהמלך העליון והמלכה והחברים מדורם כאחד ואין נפרדים לעולמים, זהו שכתוב ה' מי יגור באהלך וגו' הולך תמים ופעל צדק, מיהו פעל צדק, אלא אלו שמתקנים את המלכה עם תכשיטיה בלבושיה ובעטרה שלה, וכל אחד נקרא פועל צדק. אמר רבי חייא, אלמלא לא זכיתי בעולם אלא לשמוע את הדברים הללו די לי. אשרי חלקם של אותם שעוסקים בתורה ויודעים את דרכי המלך הקדוש, שרצונם בתורה, עליהם כתוב כי בי השק ואפלטוהו, וכתוב אחלצהו ואכבדהו. ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפילו רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלם שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, וכמ"ש הרשב"י בהקדמת בראשית וז"ל, דיפוק ההוא שתא בשלם כו', ע"ש.